

РЕШЕНИЕ

№ 58

гр. гр.Велинград, 21.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИНГРАД, III - ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на деветнадесети януари през две хиляди двадесет и трета
година в следния състав:

Председател: Милуш Р. Цветанов

при участието на секретаря **МАРИЯ АНГ. ДИМИТРОВА**
като разгледа докладваното от Милуш Р. Цветанов Гражданско дело №
20225210100921 по описа за 2022 година

Производството е образувано по предявен от А. А. Н. иск срещу Прокуратурата на Република България за сумата от 24900 лв. – претендирани като неимуществени вреди, претърпени вследствие нарушаване на гражданските му права по чл. 6, ал.1 от ЕКПЧОС - за разглеждане в разумен срок на наказателно производство, по което той е имал качеството на пострададал.

Ищецът твърди, че по негова жалба за причинена му телесна повреда, изразила се в премахване на простата поради неправилно медицинско диагностициране, било образувано досъдебно производство при РП-Пловдив за извършено престъпление по чл.134, ал.1, т.2 от НК. Поддържа, че въпреки активността му в наказателния процес, изразила се в запознаване с материалите по делото, правене на доказателствени искания и следене хода на разследването – последното се извършило бавно и неефективно. В тази връзка се описва, че за повече от 2 години след образуване на наказателното производство единственият разпитан свидетел по него бил той самият, като също толкова време било необходимо и за изготвяне на съдебно-медицинска експертиза. Изтъква се още, че въпреки направените от страна на Ненов доказателствени искания – досъдебното производство било неправилно прекратено – видно от отмяната на прекратителното постановление от страна на ОП-Пловдив, а в период от почти година след това разследващите органи не съумели да съберат необходимите доказателства за привличане на обвиняем преди изтичане на преследвателната давност за твърдяното от него престъпление, обусловила и окончателното прекратяване на наказателното производство. Предвид изложеното ищецът твърди да е преживял разочарование от дейността на разследващите органи, чувство на недоверие, безпомощност и фрустрация от усещане за липса на справедливост и правова държава, като

за тези негативни емоции, представляващи неимуществени вреди – претендира обезщетение от Прокуратурата на Република България в размер на 24900 лв. ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане

В подадения от РП-Пазарджик, ТО-Велинград писмен отговор претенцията на ищеца се оспорва като недопустима – поради проведена процедура по реда на Глава Трета „а“ от ЗСВ, и като неоснователна – при съображения, че забавянето на разследването е било функция на забавяне на експертите по назначените експертизи, а не на бездействие на разследващите органи. Допълнително се възразява, че твърдените за претърпени от ищеца неимуществени вреди са недоказани, като алтернативно се оспорва размерът на исканото обезщетение като несъответстващ на критериите за справедливост по смисъла на чл. 52 от ЗЗД.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в съвкупност и съобразявайки становището на страните, съгласно изискванията на чл. 12 и чл. 235, ал. 2 ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От приетите като доказателства по делото материали по пр.пр. № 9300/2017 г. по описа на РП-Пловдив, сл.д. № 117/2018 г. по описа на ОСЛО при ОП – гр.Пловдив и приложените към исковата молба документи се установява, че по повод наличието на данни простатата му да е била оперативно премахната без нужда, ищецът А. Н. е подал жалба до РП-Пловдив на 06.11.2017г. След приключване на възложената проверка – на 13.02.2018г. по случая е било образувано ДП № 130/2018г. на 02. РУ на МВР-Пловдив, в хода на което през месеците февруари и март на 2018г. са снети обяснения от трима лекари и А. Ненов е разпитан като свидетел-пострадал. С Постановление 3812/2018г. от 03.04.2018г. на зам. окръжен прокурор При ОП – Пловдив разследването е възложено на ОСЛО при ОП-Пловдив, с оглед преценка за фактическа и правна сложност. Почти месец след разпределяне на делото (04.04.2018г.) съответният следовател е назначил съдебно-медицинска експертиза на вещи лица от същата болницата, в която се твърди да е поставена неправилната диагноза на ищеца. Предвид отвод на медицинските лица поради етични съображения на 15.05.2018г. експертизата е възложена на лекари от МУ-София (МБАЛ „Александровска“ ЕАД) След поредица от напомнителни писма (от 09.10.2018г., 01.04.2019г., 09.12.2019г., 27.05.2020г., 01.06.2020г.) – отговори по поставените въпроси са представени едва на 07.07.2020г. Повече от 2 месеца след това – на 11.09.2020г. разследването е предявено на адвоката на пострадалия Ненов, и след като наблюдаващият прокурор не е уважил направените при предявяването доказателствени искания, наказателното производство е било прекратено с прокурорско постановление от 30.11.2020г. Последното е отменено от прокурор при ОП-Пловдив на 12.03.2021г. с указания за извършване на конкретни процесуално-следствени действия. В изпълнение на тези указания на 22.03.2021г. е изискана информация от ИА“Медицински надзор“ и от ВМА. Почти 4 месеца след това са възложени действия по разследване по делегация, включващи извършените през месеците юли и август 2021г. разпити на 6 души – свидетели. С писма от

30.08.2021г., 01.10.2021г. и 08.11.2021г. последователно са изисквано определяне на лекари съответно – от МБАЛ „Александровска“ ЕАД, УМБАЛ „Св. Анна“ АД и УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД – за назначаване на съдебно-медицинска експертиза, до каквато така и не се е стигнало, тъй като с прокурорско постановление № 9300/2017г. от 12.01.2022г. на РП-Пловдив, потвърдено с постановление № 1866/2021г. от 22.02.2022г. на ОП-Пловдив наказателното производство е било прекратено поради настъпила преследвателна давност.

На първо място - по повод съответното възражение на ответната страна, следва да се посочи, че предявеният иск с правна квалификация по чл. 26 ЗОДОВ е допустим, доколкото от приложеното по делото писмо с изх. № 94-А-97/12.09.2022г. на Министерство на правосъдието се установява, че проведената процедура по реда на Глава Трета „а“ от ЗСВ е приключила с отхвърляне съответното заявление на ищеца по настоящото дело.

Съгласно чл. 6, пар. 1 КЗПЧОС всяко лице „при определянето на неговите граждански права и задължения“, има право на справедливо и публично гледане на делото, в разумен срок и нарушението на това субективно материално право поражда отговорност за обезщетение на базата на деликта. Спазването на гаранцията за разглеждане на делата в разумен срок е с цел съхраняване на доверието на обществеността в правораздавателната система и възмездяване чувството за справедливост на страните в процеса, както лицата по отношение на които е иницирано наказателно преследване, така и по отношение на пострадалите.

Разпоредбата на чл. 6, пар. 1 следва да се тълкува в контекста на цялата система на Конвенцията. Както е посочено в *Решение № 6 от 11.02.2022г. на ВКС по гр. д. № 1555/2021г., IV г. о., ГК на ВКС* - При преценката дали едно наказателно производство, което не е преминало в своята съдебна фаза, е спор за граждански права смисъла на Конвенцията, понятието „при определяне на неговите граждански права и задължения“ обхваща всеки гражданин, чиито права и задължения се засягат пряко от производството, включително и от досъдебното такова, т. е. и лицето, пострадало от престъпление, каквото качество съобразно разпоредбата на чл. 76 НПК има частният обвинител. Чл. 6 от Конвенцията може да се приложи дори при отсъствие на искане за парично обезщетение – достатъчно е изходът от производството да е решаващ за въпросното „гражданско право“ (виж пар. 65 от делото Перез срещу Франция, пар. 66 от делото Морейра де Азеведо срещу Португалия и пар. 29 от делото Хелмърс с/у Швеция - Европейски съд по правата на човека).

По реда на чл. 26 ЗОДОВ държавата е длъжна да обезщети само вредите, които са пряка последица от неразумно бавните действия на правозащитните органи, но не и вредите от престъплението. В този смисъл следва да се съобразява, че фактите от значение за правото на обезщетение за вреди от самото престъпление, за което е водено наказателното производство - не могат да бъдат критерии при определяне обезщетението за претърпените неимуществени вреди от (различния) деликт - на бавно правораздаване (така - *Решение от 27.12.2016 г. по гр. д. № 2403/2016 г., IV г. о. на ВКС*)

Видно от хронологично гореописаната фактическа обстановка, а и от проверката,

отразена в Констативен протокол с Изх. № РС-22-100/30.03.2022г. на ИВСС - в хода на разследването са допуснати забавяния от: над 2 години – заради несвоевременно изготвяне на съдебно-медицински експертизи (*от 30.04.2018г., когато е назначена експертизата до 07.07.2020г., когато е представено становище от вещите лица*); над 4 месеца – заради неправилното прекратяване (*от 30.11.2020г. до 12.03.2021г.*); над 3 месеца (*от 12.03.2021г., когато е отменено постановлението за прекратяване – до 12.07.2021г. когато са възложени разпити на свидетели по делегация*); над 3 месеца (*от август до декември 2021г. – за определяне на медицински специалисти, на които да се възложи повторна СМЕ*). В контекста на вмененото с разпоредбата на чл. 22, ал.2 от НК задължение на прокурора и разследващите органи да осигурят провеждането на досъдебното производство в предвидените в съответния кодекс срокове – неоснователно се явява възражението на ответната страна, за оправдаване на част от забавянето с бездействие на назначените медицински експерти.

Трайна е позицията на ЕСПЧ (Скордино срещу Италия пар. 203-204; Смирнова срещу Русия, пар. 100 и др.), споделяна и от ВКС (Решение № 306/22.10.2019 г. по гр. д. № 4482/2017 г., Решение № 272 от 27.01.2020 г. по гр. д. № 924/2019 г. и Решение № 48/06.04.2020 г. по гр. д. № 1610/2019 г., и *трите на IV г. о. на ВКС*) – за съществуването на оборима презумпция, че неразумната продължителност на производството причинява неимуществени вреди, поради което по начало не е необходимо да се доказват изрично обичайните, типични неимуществени вреди, които винаги се търпят от лице, когато съдебното производство е продължило извън рамките на разумния срок, като притеснения и безпокойство за неговото развитие и от евентуален неблагоприятен изход, нахърняване на чувството за справедливост и на доверието му в държавността поради забавяне на делото.

В конкретния случай такива несъмнено са налице, като от показанията на разпитания в тази връзка свидетел Йовчев не се установява те да са в повече от коментираните обичайните и типични случаи, с което следва да се съобразява и размера на обезщетяването им по справедливост. Съгласно Постановление № 4 от 1968 г. на Пленума на ВС РБ и множество решения на ВКС, постановени по реда на чл. 290 ГПК - справедливостта не е абстрактно понятие и винаги трябва да се свързва с преценката на конкретни според случая, обективно настъпили обстоятелства, включително личността на увредения. Унификация и уравниловка е невъзможна. Поради това и законодателят не борава с други техники за определяне размера на справедливото парично овъзмездяване за причинени болки и страдания, като например фиксирани суми, определен минимален и максимален размер, процент и пр. Като база за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди следва да служи още икономическия растеж, стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на увреждането, както и обстоятелството, че осъждането само по себе си също има ефект на репарация. Размерът на обезщетението не следва да бъде и източник на обогатяване за пострадалия. От значение е и създадения от съдебната практика ориентир, относим към аналогични случаи, тъй като в сферата на нематериалните ценности равенството в

обществото намира най-чист израз, а „справедливостта“ до голяма степен е изпълнена с морално съдържание и отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди. При съобразяване на всичко гореизложено настоящият състав намира за справедливо обезщетение на доказано търпение от ищеца за периода на забавяне на наказателното производство неимуществени вреди - сумата от 3500 лв., като за разликата до пълния предявен размер от 24900 лв. искът подлежи на отхвърляне като неоснователен.

При този изход на спора, на основание чл. 78, ал.1 ГПК, на ищцовата страна следва да се присъдят деловодни разноски, сред които съразмерна на уважената част от иска част от внесената държавна такса, а именно – 1,40 лв. Доколкото тя е била представлявана от адвокат, на основание чл. 38, 1, т.3 от ЗАдв. – то съразмерното на уважената част от иска полагащото му се възнаграждение, изчислено съобразно чл. 38, ал.2 вр. с чл. 36, ал.2 от ЗАдв., вр. с чл. 7, ал.2, т.3 от НМРАВ възлиза на 371, 22 лв.

При изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Прокуратура на Република България да заплати на А. А. Н. с ЕГН *****, с адрес: гр. Велинград, ул. „Хан Аспарух“ № 14, сумата 3500 /три хиляди и петстотин/ лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване правото за разглеждане на следствено дело в разумен срок, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 04.10.2022 г. до окончателното плащане, както и деловодни разноски, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, в размер на 1,40 лева

ОСЪЖДА Прокуратура на Република България да заплати на адв. С. Й. М. от АК-Пазарджик, с личен № 19000033544, сумата от 371,22 лева – деловодни разноски, представляващи адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Пазарджик в 2-седмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Велинград: _____